

Vlaanderen
is toerisme

RAP OP STAP METHODIEK

DEEL 3

RAP OP GROEPUITSTAP

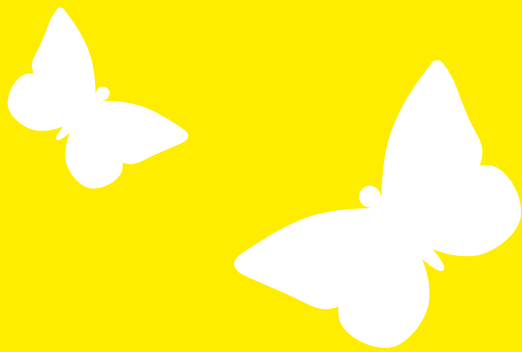

TOERISMEVLAANDEREN

IEDEREEN
VERDIENT
VAKANTIE

Beste lezer,

Op het Rap op Stap Congres van 6 mei 2025 in het Provinciehuis in Antwerpen toonden de medewerkers van de Rap op Stapkantoren het belang van uitstappen in groep aan. Op verschillende manieren gaven ze verhaal aan dit onderwerp. Dit boekje is een weergave van die gedeelde ervaring en know how. Onderzoek en theorie uit andere hoeken ondersteunen de bevindingen van de Rap op Stapmedewerkers.

In het netwerk Iedereen Verdient Vakantie geloven we dat mensen kunnen groeien in hun vakantie- en vrijetijdsbeleving. Een uitstap in groep blijkt een essentiële eerste stap voor vele mensen in een kwetsbare maatschappelijke situatie. Niet alleen zelf voor vervoer zorgen of de betaalbaarheid van de uitstap komen naar voren als belangrijke reden waarom mensen er niet alleen op uit trekken. Ook de mensenmassa aan de ingang van een pretpark bijvoorbeeld is voor sommigen al een reden om niet alleen verder te gaan.

Deze publicatie is het derde deel uit een reeks waarin we de Rap op Stap methodiek beschrijven. Het eerste deel handelt over openingstijden en bereikbaarheid van het kantoor. We raken in dit eerste deel ook al het belang van groepsuitstappen aan. In het tweede deel kwam het vindplaatsgericht werken aan bod. Het derde wil een bredere inkijk geven in het belang en de organisatie van groepsuitstappen.

Waarom schrijven we deze methodiek uit? Er is nood aan een aangereikte formule voor startende kantoren en kantoren die hun werking sterker willen maken. Vanuit een rotsvaste overtuiging van het recht op vrijetijd en vakantie willen Rap op Stapmedewerkers en Staporganisaties hun positieve impact vergroten. Met deze uitgeschreven methodiek als waardevolle leidraad inspireren Rap op Stap medewerkers hun collega's.

Veel leesplezier,

Team Iedereen Verdient Vakantie

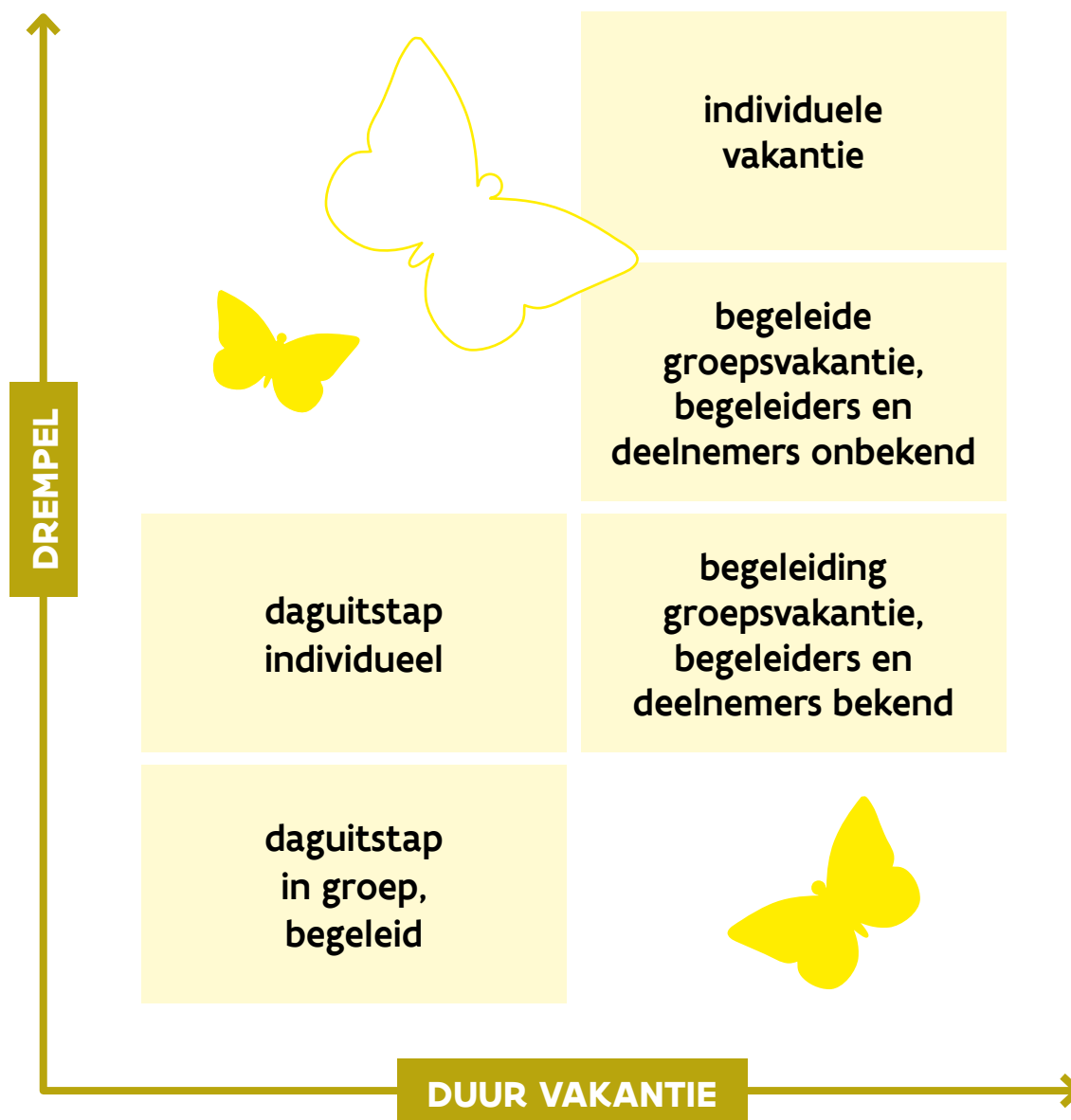

HET GROEIMODEL

WAT IS HET GROEIMODEL?

Het groeimodel beschrijft hoe mensen stap voor stap kunnen groeien in hun houding tegenover vrije tijd en vakantie. Deelnemers én organisaties leren daarbij samen. Door positieve ervaringen en goede begeleiding kunnen mensen steeds makkelijker en zelfstandiger op daguitstap of vakantie gaan. (Toerisme Vlaanderen, 2009)

WAT ZIJN DE VOORWAARDEN OM DEZE GROEI TE BEKOMEN?

Groeien lukt alleen wanneer er tijd, vertrouwen en begeleiding zijn.

Sommige mensen hebben eerst veiligheid en stabiliteit nodig vooraleer ze ruimte hebben om aan vakantie te denken.

Een organisatie uit het netwerk Iedereen Verdient Vakantie geeft dat zo aan:

'De vrouwen zijn bij ons tussen drie en zes maanden. Dus op het moment dat vrouwen bij ons worden opgenomen, doen wij ook meteen het aanbod. We zeggen: 'We kunnen gebruik maken van Iedereen Verdient Vakantie. Als je zin hebt om met uw kinderen op vakantie te gaan, laat het mij weten'. Maar het is dikwijls nogal moeilijk zien wij, zeker als ze in het begin bij ons zijn. Maar als ze er al drie, vier maanden zijn en alles is in orde en er is vooruitzicht op een woonst, en alles loopt wat, dan komen de vrouwen wel eens de vraag stellen: 'Weet ge het nog, eigenlijk willen we dat eens graag doen'.'

Daarnaast is persoonlijke ondersteuning heel belangrijk, zeker als mensen weinig reiservaring hebben:

'Zo een daguitstap is goed overzichtelijk, gewoon naar planning toe, 's morgens vertrekken en 's avonds thuis. Als je niet de gewoonte hebt langer van huis weg te zijn en zo, is het toch een moeilijkere stap bij veel mensen. Misschien als dat goed loopt dat er daar naartoe kan gewerkt worden, hé. Langere vakanties, daar moet je echt met mensen naartoe werken, dat moet georganiseerd worden.'

HOE UIT DIE GROEI ZICH?

De groei kan op verschillende manieren zichtbaar worden:

1. MEER OPENHEID EN EEN POSITIEVERE HOUDING TEGENOVER VAKANTIE EN VRIJETIJD

Sommige mensen moeten wennen aan het idee van vakantie, maar geven die ervaring daarna ook door aan hun kinderen:

'Wij sturen eigenlijk al heel lang gasten mee met een kinderkamp. We zien ook dat mensen die nu zelf kinderen hebben het ook wel belangrijk vinden dat hun kinderen zo iets doen. En ik denk dat het ook belangrijk is, dat ze dat doorgeven aan hun kinderen, om te leren genieten en ontspannen.'

2. VAN EENVOUDIGE NAAR MEER ZELFSTANDIGE VAKANTIES

Mensen starten vaak met laagdrempelige groepsuitstappen en evolueren naar meer zelfstandige vakanties:

'Vanuit dat samen weggaan is er bij ons een gezin dat de stap wil zetten om eens alleen op vakantie te gaan. Ze willen nu echt samen, omdat ze het al gedaan hebben, omdat ze al een stuk weten: wat staat ons nu te wachten, en wat kunnen we doen en hoe moeten we dat doen.'

3. ZELF INITIATIEF NEMEN

Sommige deelnemers groeien zo sterk dat ze zelf uitstappen beginnen organiseren:

'Ze hebben zich zo ooit eens georganiseerd met vijf. Wij wisten niet wat we zagen. Mensen organiseren zich vanuit de groepsmomenten om met een aantal ergens naartoe te gaan. Want dat is moeilijk: waar gaan we afspreken, en wanneer zijn we dan terug, en ik zal u komen halen, ja maar hoe laat word jij wakker... Maar dat duurt heel lang, want mensen zitten in een sociaal isolement.'

4. NIEUWE SOORTEN BESTEMMINGEN EN ACTIVITEITEN ONTDEKKEN

De groei van deelnemers toont zich ook in hun keuzes: van bekende en veilige attracties naar meer nieuwe of culturele ervaringen. Organisaties ondersteunen dat op hun eigen manier:

'Eigenlijk zijn wij al blij als mensen met hun kinderen iets kunnen gaan doen. Ik denk dat dat een beetje typerend is aan de gezinnen waar wij mee werken. Ze doen weinig met de kinderen en als ze dan met de kinderen naar buiten treden, dan is dat voor die kinderen een beetje feest. Als zij eens iets met mama en papa, of met mama of papa alleen, gaan ondernemen, dan zijn wij al heel blij. Wij gaan echt niet suggereren, doe eens dit of doe eens dat.'

Andere organisaties leggen bewust variatie in hun aanbod:

'Ik vind het een soort ondersteuning die je geeft, dat je mensen ook andere dingen leert kennen, dat er meer is dan alleen pretparken. Bij ons is er wekelijks een uitstap en we proberen er zoveel mogelijk variatie in te krijgen. Niet te veel pretparken, want uiteindelijk kunnen kinderen zich perfect amuseren waar het weinig geld kost.'

SAMEN OP STAP: MEER DAN EEN UITJE

Vakantie en vrijetijd is geen luxe, maar een recht. Voor mensen in financiële moeilijkheden kan een uitstap of vakantie in groep een wereld van verschil maken. Het biedt niet enkel ontspanning, maar ook kansen tot verbondenheid, persoonlijke groei en herstel van eigenwaarde.

Groepsvakanties en groepsuitstappen creëren een veilige omgeving waar mensen hun zorgen even kunnen delen of achter zich kunnen laten. Ze stimuleren sociale contacten, vertrouwen en participatie, vaak op een manier die in het dagelijkse leven moeilijk te bereiken is. De kracht zit in het samenzijn: samen lachen, ontdekken en beleven. Voor velen is het een eerste stap naar meer betrokkenheid in de samenleving.

Wanneer mensen samen op uitstap gaan, ontstaat er meer dan een gedeelde activiteit. Er ontstaat een ruimte waarin vertrouwen groeit, sociale drempels dalen en nieuwe verbindingen ontstaan. Groepsmomenten bieden houvast: mensen voelen zich ondersteund, gewaardeerd en maken deel uit van een groter geheel.

VAN MEEDOEN TOT MEDE-EIGENAAR

In hun visietekst over participatief werken in jeugdwerk, cultuur en sport stelt de organisatie Demos dat participatie niet alleen individueel moet worden bekeken, maar ook als collectief proces. Ze pleiten voor werkvormen die mensen samenbrengen en waarin groepsdynamiek een sleutelrol speelt om drempels te verlagen en mensen te versterken.

Ook uit de ervaringen van de Rap op Stapkantoren komt duidelijk naar voren dat het betrekken van de deelnemers een extra laag toevoegt aan wat men wil bekomen met een uitstap in groep. Zo brengt een groepsuitstap vaak nieuwe vrijwilligers op: mensen die betrokken worden bij de organisatie en zo opnieuw hun grenzen verleggen.

In de praktijk betekent dit:

- Mensen durven sneller mee te gaan als er anderen zijn.
- Groepservaringen zorgen voor herinneringen, verhalen en groei.
- Samen op stap gaan leidt tot meer zelfvertrouwen en een breder sociaal netwerk.

In de antwoorden van Rap op Stapmedewerkers zien we de theorie gestaafd. Op het Rap op Stap Congres stelden we de 150 deelnemers van 76 verschillende kantoren de volgende vragen:

1. *Waarom vind jij het belangrijk om in te zetten op groepsuitstappen?*
2. *Welke drempels worden aangepakt door een uitstap in groep te organiseren? (vooraf, tijdens en na de uitstap)*
3. *Wat hoor je terug van deelnemers op de weg naar huis?*
4. *Welke drempels ervaar jij of ervaart je organisatie in het opzetten van een groepsuitstap?*
5. *Hoe pak je die uitdagingen aan? Wat is er nodig om die drempel weg te werken? Wie of wat heb je hiervoor nodig? Wat kan je zelf doen?*
6. *Hoe zou iedereen Verdient Vakantie jou kunnen ondersteunen in de organisatie van meer groepsuitstappen?*

Een samenvatting van de antwoorden:

1. BELANG VAN GROEPSUITSTAPPEN

Groepsuitstappen zijn belangrijk omdat ze:

- Sociale contacten bevorderen.
- Mensen in armoede ondersteunen door hen de mogelijkheid te bieden om te ontdekken en te genieten zonder zorgen.
- Een gevoel van verbondenheid en samenhang creëren.
- Laagdrempelige toegang bieden tot activiteiten.
- Mensen uit hun isolement halen en nieuwe vriendschappen mogelijk maken.
- Financieel haalbaar zijn voor de doelgroep.

2. AANGEPakte DREMPELS

De drempels die door groepsuitstappen worden aangepakt, zijn:

- Sociaal isolement en eenzaamheid.
- Financiële barrières en transportproblemen.
- Onzekerheid en angst om deel te nemen aan activiteiten.
- Fysieke en mentale barrières, zoals toegankelijkheid en stress.

3. TERUGKOPPELING VAN DEELNEMERS

Deelnemers geven vaak positieve feedback, zoals:

- Voelen zich ontspannen en blij.
- Genieten van nieuwe ervaringen en vriendschappen.
- Vragen wanneer de volgende uitstap is.
- Het gevoel dat ze als volwaardige deelnemers worden behandeld.

'Soms zijn individuele uitstappen voor mensen nog steeds te duur. Daarom als we een groepsuitstap organiseren, kan dit de kosten naar omlaag halen en kunnen we zo nog meer mensen de kans geven om iets leuks te doen in hun vrije tijd.'

'Schroom wordt minder, je valt in groep minder op.'

'Het traject naar en van wordt mee georganiseerd, niet iedereen heeft de capaciteiten om dit te doen.'

4. DREMPELS BIJ HET ORGANISEREN

- Hoge kosten van uitstappen, vervoer en activiteiten.
- Moeite met het vinden van voldoende begeleiders en vrijwilligers.
- Moeilijke communicatie met aanbieders en deelnemers.
- Het bereiken van mensen die willen deelnemen.

5. AANPAKKEN VAN UITDAGINGEN

Om uitdagingen aan te pakken, zijn er verschillende strategieën:

- Luisteren naar de doelgroep en hen betrekken bij de organisatie.
- Zoeken naar sponsors en financiële ondersteuning.
- Gebruik maken van sociale media en persoonlijke uitnodigingen.
- Samenwerken met andere organisaties voor betere ondersteuning.

6. ONDERSTEUNING VAN IEDEREEN VERDIENT VAKANTIE

Er zijn verschillende manieren waarop iedereen Verdient Vakantie ondersteuning kan bieden:

- Vereenvoudigen van boekingen en het aanbieden van kant-en-klare groepsuitstappen.
- Financiële ondersteuning voor vervoer en activiteiten.
- Communicatie verbeteren en meer kortingen aanbieden voor grote groepen.

'Ik vind het belangrijk om groepsuitstappen te organiseren want die verbinding tussen mensen biedt oefenkansen voor het Nederlands in een ontspannen context.'

'Andere mensen leren kennen, gaat makkelijker in groep dan wanneer je alleen ergens naartoe gaat.'

'We organiseren al twee jaar een groepsuitstap en de reacties zijn telkens positief. Vooral de kinderen genieten van de treinrit, voor velen is het hun eerste keer. Ze zouden liefst nog wat langer blijven zitten wanneer we moeten uitstappen.'

'Binnen onze organisatie is de uitstap die wij organiseren vaak de enige mogelijkheid om er eens tussenuit te zijn.'

Op stap met de bus

Op het Rap op Stap Congres vonden de deelnemers een bus terug die symbool staat voor op uitstap gaan in groep.

De hamvraag was: **Wat is jouw favoriete rol op de bus?**

Als beleidsmedewerker ben ik vooral reservewiel en ondersteun ik waar nodig. Mijn collega's vervullen de andere rollen met veel enthousiasme.

Jakoba,
Rap op Stap Machelen

Bij uitstappen zijn er altijd 'kleine' problemen. Die proberen we dan te 'depanneren'

Marc,
Rap op Stap Stabroek

Wij plannen een uitstap naar Oostende. Wij zijn zowel kaartjesknipper als chauffeur.

Anneke, Rap op Stap
Westerlo

Het coördineren van een groepsvakantie leert me omgaan met hindernissen en geeft me voldoening en voeling met de doelgroep.

Kobe,
Rap op Stap Play it Loud

Yes, mee zorgen dat iedereen zich goed voelt en vooral dat er gelachen wordt :-)

Rap op Stap
vzw De Knoop Ninove

Ik ben de motor :-))
De drijvende kracht, maar wel met oog op ondersteuning & jaarlijks onderhoud (door jullie IVV :-)), en liefst veel deelnemers op de bus.

Anneke,
Rap op Stap Merelbeke-Melle

Ik maak graag 1 op 1 babbels met de vakantiegangers, zorgen dat iedereen zich comfortabel voelt. Overzicht houden over de activiteit en zorgen dat het vlot & warm verloopt. Meer focus op de onderlinge verbinding dan de activiteit.

Lia, Rap op Stap
De Zuidpoort, Gent

Ik ben de coördinator. Dus zorg ik ook steeds dat alles praktisch goed loopt.

Celine,
Rap op Stap Sint-Niklaas

ik ga mee als begeleider en sfeerbeheerder :-)

Beau,
Rap op Stap Merelbeke-Melle

Ik zorg voor muziek.

Tessa,
Rap op Stap Muntpunt

**De deelnemers op het Rap op Stap Congres
mochten een element uit de groepsuitstap
bouwen, tekenen of knutselen.**

‘WIJ KENNEN MAAR ÉÉN WOORD: JA!’

‘Begin op tijd met organiseren, heb oog voor detail en herhaal de informatie. Wees bovenal authentiek als begeleider.’ Peter en Veerle, vrijwilligers bij Rap op Stap Geraardsbergen, zijn ervaren in het organiseren van groepsuitstappen. Ze geven graag hun tips and tricks mee.

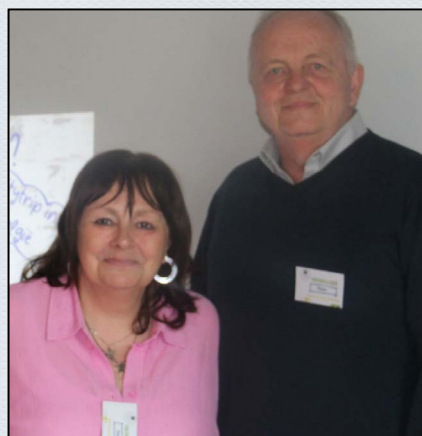
Op uitstap gaan in groep is niet alleen leuk en comfortabel, het zet ook de deur open naar sneller integreren en deelname in de maatschappij.

Peter: *‘Mensen denken: alles is onoverkomelijk. Ze durven niet alleen naar Bobbejaanland. Wat als ik niet genoeg centen op mijn rekening heb staan? De mensenmassa bij de kassa, dat schrikt af. Sommige deelnemers hebben veel angsten. Er zijn er bij die met moeite een trein gezien hebben.’*

LEREN VAN DE GROEP

Peter: *‘In groep leren mensen met diverse achtergronden elkaar kennen en waarderen. Ook mensen met een zichtbare of niet-zichtbare beperking gaan mee. Als er iets gebeurt wat men niet kent, dan leren de mensen terughoudender te zijn voor men een mening geeft. Zo creëer je ook een veilig gevoel. In groep leren ze ook structuur opbouwen. Voor een uitstap moeten er veel keuzes gemaakt worden: Waar gaan we heen? Wat eten we? Wie slaapt waar?’*

Peter en Veerle hebben een afsprakennota. Ze overlopen die met de deelnemers. Veerle: ‘We leggen de afspraken goed uit aan de groep. Bijvoorbeeld: Wees op tijd aan de bus.’ Peter fluistert: ‘Het vertrekuren zetten we altijd iets vroeger zodat zeker iedereen er is en we nog op tijd aankomen.’

In gesprek met Peter en Veerle,
Rap op Stap Geraardsbergen

DANSEN OP URKIE PURKIE

Onlangs was het Peperkoekenhuis, de organisatie achter Rap op Stap Geraardsbergen, uitgenodigd in De Haan, door de Lions Club. Met gesponsorde autocar reden ze naar De Haan voor een fantastisch feest. **Peter:** *‘Er waren ook moslimfamilies mee. De meeste mensen dansten maar deze gezinnen niet. Ik begrijp dat. Stel dat ik in hun cultuur zou terechtkomen met andere muziek, ik zou ook niet meteen meedansen. Maar toen kwam het optreden van Urkie Purkie. Opeens stond de papa te dansen met zijn kinderen.’*

Veerle: *‘Dat geeft een warm gevoel. Ook al was alles in het Nederlands, voor zijn kinderen is hij recht gaan staan en beginnen dansen.’*

GROEI

Peter vertelt over hoe mensen groeien: ‘Een gezin bleef tijdens een groepsuitstap altijd rond ons hangen om te zien hoe alles werkte. Ze durfden onlangs zelf de stap zetten om op pad te gaan.’

‘Net zoals we samen met de mensen een boeking doen. Ze moeten nu eenmaal mee kunnen in een wereld die snel digitaliseert. We proberen repetitief te zijn. En we geven telkens een stukje informatie. Niet alles in 1 keer. Sommigen schrik je af door te veel informatie in een keer te geven. Als we iets zeven keer moeten uitleggen, dan is dat zo. De achtste keer werkt het misschien wel.’

GOUDEN TIPS van Peter en Veerle:

- Kijk in het aanbod en kies iets wat de mensen willen.
- Neem contact op met de uitbater als dat nodig is.
- Financieel plaatje:
 - > Offerte voor de bus. Peter: 'Ga eens fysiek praten met de busfirma. Leg uit wat Rap op Stap is en vraag of er iets van de prijs kan.'
 - > Tickets.

Met de totale kostprijs kun je berekenen wat klanten nog moeten bijdragen.
- Bekendmaking via Facebook, flyers, de website maar vooral: mond-tot-mond-reclame.
- 2 dagen voor de uitstap: extra mailing, een bericht op facebook of onze website: 'Opgelet: over 2 dagen is het zover!'.
- Sparen: Werk goed op voorhand het voorstel uit. Veerle: 'Je moet mensen de kans geven om te sparen. En als ze bij dat sparen hulp nodig hebben, dan stellen we op maat een afbetalingsplan voor. We spreken een datum af waarop alles betaald moet zijn.'
- Rap op Stap Geraardsbergen heeft een vast team begeleiders: Veerle: 'Omdat we goed op voorhand plannen, kan iedereen tijdig de agenda's blokkeren.'
- Wanneer we uit de bus stappen, herhalen we waar en hoe laat de bus weer naar huis vertrekt.
- Rap op Stap Geraardsbergen heeft 3 telefoons: Deelnemers krijgen een folder mee met de namen en telefoonnummers.
- Kom aan met een glimlach.
- Hou rekening met ramadan!
- Wees als begeleider authentiek. Mensen voelen heel snel aan dat je een rolletje speelt.

**Nathalie, 41 jaar,
mama van 5 kinderen**

Nathalie komt niet alleen naar de kruidenier voor eten. Ze houdt ook van de babbelen met Veerle. **Nathalie:** 'Ik ga graag mee op groepsuitstap. Ik kan dat anders niet betalen en mee op de bus kunnen, dat maakt me ook heel blij. Ik heb een auto maar ik durf niet goed op de snelweg te rijden.'

Nathalie heeft een zoon met autisme: 'Omdat we al enkele uitstappen met Rap op Stap gedaan hebben, kent mijn zoon de begeleiders ook. We kunnen rekenen op veel begrip van hen. Als mijn zoon kwaad wordt, dan kalmeert hij sneller bij Veerle en de andere begeleiders. Hij weet dat ze allemaal lief zijn en begrip hebben.'

'IK GA MEE MET JOU!'

Nathalie: 'Ik ben hier al jaren klant. Ik heb met de kinderen al een aantal groepsreizen gedaan. Op een keer kwam ik naar de voedselbedeling (Rap op Stap Geraardsbergen zit op maandag en vrijdag in 't Komisjken, de sociale kruidenier) en Rap op Stapvrijwilligster Veerle vertelde over het toeristisch aanbod. Mijn kinderen zijn 14, 12, 10, 6 en 5 jaar. We zijn al mee geweest naar Plopsaland, de zee, ...'

De groep neemt ook haar kinderen mee op sleeptouw. **Nathalie:** 'Soms kan of durf ik niet mee op een attractie. Anderen uit de groep zeggen dan: Ik ga mee met jou!'

Nathalie: 'Voor ik Rap op Stap kende, ging ik nergens naartoe. Mijn leven was eentonig want alleen zou ik een uitstap niet aandurven. Dankzij Rap op Stap ga ik deze zomer alleen met mijn kinderen naar Floreal Blankenberge.'

COLOFON

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Peter De Wilde, Toerisme Vlaanderen,
Grasmarkt 61, 1000 Brussel

WETTELIJK DEPOT

D/2025/5635/46

CONTACT

rapopstap@iedereenverdientvakantie.be

MEER INFORMATIE

www.toerismevlaanderen.be

COPYRIGHTS

Iedereen Verdient Vakantie en Fotofolies.

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welk wijze ook, zonder de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

